

Kort om autisme

Autisme er mere udbredt end mange tror. 1,24%* af børn mellem 7 og 9 år har en autismediagnose (*sundhed.dk) og samlet anslår man, at ca. 1%** af befolkningen er på spektret (**psykiatrifonden.dk).

Autisme betegnes af fagfolk som en udviklingsforstyrrelse. I mange år har autismediagnosen haft 3 kriterier (ICD-10), som skulle være til stede, nemlig:

- Forstyrrelse af socialt samspil
- Forstyrrelse af den sociale kommunikation
- Repetitiv adfærd

I 2022 er der kommet nye (ICD-11), så det nu er 2 kriterier, som skal opfyldes:

- Vanskeligheder med social interaktion og social kommunikation
- Begrænsede interesser og repetitiv adfærd

Autistisk adfærd i en akut situation, kan være at:

- vise usædvanlig (eller ingen) øjenkontakt og opføre sig upassende, uforudsigeligt eller usædvanligt.
- have svært ved at forstå dig.
- have svært ved at tale med dig.
- gentage, hvad du eller en anden person siger.
- udtrykke sig ærligt, til et punkt af ufølsomhed eller uhøflighed.
- virke usædvanligt angst, ophidset eller endda bange for dig.
- udvise gentagen, tvangspræget adfærd.
- vise følsomhed over for lyd, lys eller berøring.
- ikke at kunne forstå årsagssammenhængen i den akutte situation.

Om foreningen

Autisme- og Aspergerforeningen er en forening for mennesker med autisme og tilgrænsende tilstande inden for autismspektret.

Et af foreningens formål er derfor at oprette lokale mødesteder. Mødestederne er der, hvor man kan mødes med ligesindede og blive en del af et fællesskab.

Det vores erfaring, at det er helende at møde ligesindede - man får en følelse af at passe ind. Mennesker med autisme ønsker at være sociale, men ikke nødvendigvis på samme måde som neurotypiske, altså dem, der ikke har autisme.

Vi ønsker også at hjælpe os selv, og hinanden gennem et stærkt sammenhold. Ligesom vi gerne vil udbrede kendskabet til autisme og være med til, at skabe bedre forhold for autister gennem hele livet. Det kræver en stærk forening og en stærk autistisk stemme og dermed også dig.

Find vores mødesteder på hjemmesiden.

Her finder du os

Hjemmeside: www.autisme-asperger.dk
Facebook: facebook.com/aspergerforeningen
Aspergerforeningen Twitter: @autisme_aav

Email: info@aspergerforeningen.dk

SMS: 30 12 70 11

Autisme - En guide til beredskab

Til akutberedskab

Autismespektret er stort og mangfoldigt, hvilket kan gøre det uoverskueligt at sætte sig ind i og forstå. Man kan ikke umiddelbart se på os, at vi har en funktionsnedsættelse. Autisme er et spektrum af forskellige udfordringer, hvor vi hver især er individuelt udfordret. Vi er lige så forskellige, som alle andre mennesker, hvis ikke mere.

Som neurotypisk¹⁾, kan det være svært at forstå autistisk tænkning og adfærd, da vi alle lever i en verden, der er tilpasset neurotypisk neurologi og tænkning.

Mennesker med autisme bruger ofte mange mentale kræfter i sociale sammenhænge. Blandt andet på at analysere tonefald, kropssprog/mimik, huske på talemåder, sociale regler, forventninger og meget, meget mere. For neurotypiske sker dette per automatik, I har en intuitiv forståelse i det sociale samspil.

Derimod skal autister bruge store mængder energi, tankevirksomhed og tid på at opnå samme eller lignende forståelse af den situation, de befinder sig i.

Mange autister har sanseforstyrrelser, der kan være invaliderende og/eller begrænsende i samspillet med andre mennesker. Autisters hjerne er på overarbejde og særligt i stresssituationer, kan hjernen ikke selv filtrere irrelevante input fra.

Autister kan affektsmattes af andres stemningsleje. Det er hensigtsmæssigt at bevare den rolige tilgang til autisten også selvom personen er i affekt.

1) Neurotypikere er mennesker uden autisme

En akut situation

Autister kan reagere anderledes end du forventer. Autister kan lukke ned og virke apatiske, eller de kan reagere voldsomt enten ved at blive aggressive/ulykkelige.

Fælles for disse reaktioner er bl. a. at der er en manglende forståelse for, hvad der er sket og hvilke handlinger, der er forventet af én. Dette sammenblandet med chok og angst gør en akut situation ekstra udfordrende for autister.

Autister kan både nedsmelte mentalt og lukke mentalt ned og dermed have svært ved at kommunikere. Der kan være længere latenstid og derfor kan autisten have brug for længere tid til at svare på spørgsmål.

Nogle autister har ikke et funktionelt sprog og kan ikke kommunikere sine behov og/eller oplevelser med ord. Periodisk tab af funktionelt sprog kan også forekomme.

Bed helst ikke personen om at fjerne sine hjælpemidler, det kan være eks. støjreducerende hovedtelefoner, solbriller eller lign., da det kan være afgørende for personens stressniveau.

Mennesker med autisme kan have svært ved øjenkontakt. Det er ikke et tegn på uærlighed, men det kan føles intimiderende at kigge andre i øjnene og kan betyde at de informationer, der bliver givet, ikke bliver opfattet.

Personen kan være tiltrukket af eller have særinteresse for blink og skinnende ting m.v., dette kan f.eks. inkludere dine arbejdsredskaber. Forklar venligt og roligt, at dette er forbudt at røre ved.

Hvis der er meget larm omkring personen, kan beskeder eller spørgsmål gå tabt. Alle lyde høres lige højt, og hjernen kan derfor ikke adskille vigtige beskeder fra andet larm.

Hvis der er uvante lugte, kan hjernen lukke ned. Det kan for autister være særligt svært at abstrahere fra lugte, også selvom lugten kan være tegn på livsfare, ved f. eks. ildebrand.

Mennesker med autisme kan have en væsentlig anderledes smertetærskel. Vær derfor bevidst om, at autisten kan have pådraget sig fysiske skader, uden at du objektivt kan observere, at personen er tilskadekommet.

Hjælp personen til at forstå, hvad der er vigtigt at forholde sig til, med en rolig stemme og fremtoning. Forsøg således at få autisten til at falde til ro og sørg evt. for at skærme vedkommende.

Download Autismevenlig responskort til akut brug af beredskab og personale på www.autisme-asperger.dk/foldere

Vær opmærksom på

- roligt stemmeleje.
- anderledes reaktioner.
- manglende sprog, dette kan også være periodisk
- afskærmning af personen.
- lad personen så vidt muligt beholde sine hjælpemidler.
- behov for længere svar tid/betænkningstid.
- undgå fysisk berøring, så vidt det er muligt.
- øjenkontakt kan være svært for autisten i situationer, hvor der er fokus på at lytte.
- hjælp autisten med at få overblik.
- anderledes smertetærskel.

I Autisme- og Aspergerforeningen arbejder vi for at formidle viden om livet med autisme og for at skabe bedre forhold i samfundet for autister.